

Seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirjaga muudetakse kolmandat korda siseministri 21. veebruari 2023. a käskkirjaga nr 1-3/36 kinnitatud Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu meetme nr 1.3 „Koolituse ja koostöö kaudu Euroopa piiri- ja rannikuvalve toetamine välispiiridel tõhusa Euroopa integreeritud piirihalduse rakendamisel“ toetuse andmise tingimusi (edaspidi *TAT*). Eelnõule kehtib kõik algse käskkirja ja eelnevate käskkirja muudatuste seletuskirjas nimetatu. Tegevuste eelarvetega seonduv teave on leitav rahastamiskavas, *TAT* käskkirjas ja seletuskirjades.

Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) nõunik Aivi Kuivonen (aivi.kuivonen@siseministeerium.ee) koostöös asjaomaste partneritega.

II Käskkirja sisu

Eelnõuga pikendatakse projekti „Kontaktametniku lähetamine Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti juurde“ abikõlblikkuse perioodi kaks aastat, s.o kuni 31.12.2027 ning täpsustatakse osapoolte õiguste ja kohustuste sõnastust. Projekti eelarve jääb samaks.

- 1) Eelnõu punktis 1 ajakohastatakse viide siseministri käskkirjale, millega kehtestati piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (edaspidi *BMVT*) uus rahastamiskava ning üldistatakse viiteid siseturvalisuse arengukavale. Arengukava programmid kinnitatakse igal aastal uued, mistõttu peaks muutma ka *TAT*i. Üldisem sõnastus aitab vähendada halduskoormust.
- 2) Käskkirja punkti 2.3.1.2 abikõlblikkuse perioodi pikendamine on PPA selgitusel vajalik, kuna Frontexi kontaktametniku kohalolu toetab Frontexis kiiremat strateegilise ja operatiivtasandi infovahetust ning vastuvõtva riigi kohustuste täitmist.

Koostöö tõhustamine Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga (edaspidi *Frontex*) on Eesti Euroopa Liidu poliitika kohaselt Siseministeeriumi ja PPA prioriteediks. Frontexi tegevused peamise piirihalduse- ja rannikuvalve alase koostööpartnerina on arenemas kiires tempos, mis eeldab osalemist ameti strateegilises juhtimises ja operatiivkoostöös. Frontexi tegevuste tõhustamiseks on Euroopa Komisjoni algatusel läbi viimisel uuring, mille tulemusena on lähiaastatel võimalik ameti mandaadi järjekordne laiendamine või täpsustamine. Aruteludes osalemine ja vajaliku taustainfo kogumine toetab Eesti Euroopa Liidu poliitikat ja prioriteetide elluviimist.

Eesti välispiiril on alates Ukrainas toimuva sõja algusest alaliselt kohal u 30 Frontexi ja teiste Euroopa Liidu riikide piirivalvurit. Frontex on Eestisse loonud kaheksa idapiiri riigi operatsioonide juhtimise keskuse ja Eesti kontaktametniku kaasatusel arutatakse Frontexi kiirreageerimisüksuse ning koolituste keskuse loomist Eestisse.

- 3) Käskkirja punkti 7.4 täiendatakse klausliga, et toetuse saaja võib eelneval kirjalikul kokkuleppel *SiM*iga esitada maksetaotlusi tihemini, kui kord kvartalis. Täiendav paindlikkus on vajalik väljamaksete kiirendamiseks ja kontrollijate töökoormuse hajutamiseks.

- 4) Käskkirja punktis 9.2 lühendatakse lõpparuande esitamise tähtaega 45 kalendripäevalt 30 kalendripäevani, arvates projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast. Osad tegevused kestavad kuni programmperioodi lõpuni. Kuna elluvijale saab toetust välja maksta kuni 31. märtsini 2030. a ja lõppmakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist, on SiMil vaja piisavalt aega, et veenduda tegevuste tulemuslikkuses ja tehtud kulude abikõlblikkuses.
- 5) Punktide 8.3.6 ja 9.8 viiakse kooskõlla rakendatava praktikaga. SiM koostab Euroopa Komisjonile esitatavad seire- ja tulemusaruanded elluvijate aruannete alusel, mistõttu on vajalik, et elluvijad kõrvaldaks puudujäägid aruandluses kiiresti. Tavapäraselt kõrvaldavad elluvijad aruande puudujäägid paari päevaga ning varem sätestatud kohustus, anda parandamiseks vähemalt kümme tööpäeva, ei ole mõistlik.

Topeltrahastamise riski analüüs

Topeltrahastamise risk on madal. Pikendatavat projekti oleks võimalik rahastada ka riigieelarvest, kuid arvestades riigi rahanduse seisu on Vabariigi Valitsus (edaspidi *VV*) andnud suunise katta võimalikult palju kulusid välisvahenditest.

Topeltrahastamise täielikuks riskide maandamiseks teeb SiM detailse kulude kontrolli siis, kui elluvija on esitanud maksetaotluse. BMVist hüvitatakse vaid kulud, mida teistest allikatest hüvitatud ei ole.

Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

Projekti abikõlblikkuse perioodi pikendamisega ei muutu tegevuste sisu. Antav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi, kuna on seotud avaliku võimu teostamisega ning toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmist Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148¹;
- 3) Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus.

IV Käskkirja mõju

TATi muudatus aitab kaasa Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega pandud kohustuste täitmisele, sh Schengeni piiri kaitsmisele, millel on omakorda riigiülene positiivne mõju elanikkonna turvatundele.

V Käskkirja rakendamine

Käskkiri jõustub allkirjastamisel.

VI Käskkirja kooskõlastamine

Käskkiri on kooskõlastatud eelnõude infosüsteemis (EIS) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Kliimaministeeriumiga.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu. – [ELT L 251, 15.7.2021, lk 48–93](#).